

Klimastyringsmodellen

Klimastyringsmodellen er et strategisk værktøj, der viser, hvor klimabelastningen er størst. Modellen giver mulighed for at udvælge strategiske indsatser til CO₂-reduktion, så man får den største effekt, og gennem monitorering kan vi sikre, at vi når vores ønskede mål.

Ved at monitorere effekten af vores indsatser, kan vi danne os et billede af, om vi er på vej i den rigtige retning, for at nå vores målsætning og løse klimaopgaven. På den måde skaber klimastyringsmodellen en fælles forståelse af omfanget af klimaopgaven og hvor lang vej vi har igen.

Vores sundhedsvæsen og klimaaftrykket af dette står for 6 pct. af Danmarks samlede klimabelastning. Derfor er det en central opgave at nedbringe klimabelastningen. Region Hovedstaden har et stort forbrugsbaseret klimaaftryk, fra alle de produkter, varer, maskiner, og ydelser vi forbruger i og omkring behandlingen på hospitalerne.

Det drejer sig om alt fra uniformer på hylderne, de instrumenter, der bruges til operationer, byggevarer til renoveringer og medicin, til selve den mad patienterne får på tallerkenen.

Med klimastyringsmodellen har regionen fået et strategisk værktøj, der overordnet giver os en forståelsesramme og et sæt styringsværktøjer til klimaopgaven foran os.

Modellen giver os kort fortalt:

- Et strategisk værktøj til styring af klimaopgaven
- Indblik i hvor klimabelastningen kommer fra i organisationen
- Omstillingsstrategier til at indfri CO₂-reduktionerne
- Mulighed for målsætning på scope 3 til at drive udviklingen
- Fælles forståelse af omfanget af klimaopgaven
- Viser os effekten af vores indsats, og om vi på vej i den rigtige retning.

Vi løfter den grønne omstilling sammen

Klimastyringsmodellen er vores fælles værktøj, der gør, at vi kan løfte den grønne omstillingsopgave sammen. Modellens mest centrale opgave er at give regionen nogle gode strategiske rammer for vores store grønne omstilling af vores forbrugsrelaterede klimabelastning.

Det er en større forandring vi ser ind i, og det skal være muligt for alle, såvel hospitalsdirektører som sygeplejersker, at have tydelige rammer med grønne principper at arbejde inden for, der kan understøtte beslutninger om stor-skala projekter, såvel som mindre forandringsinitiativer i de enkelte klinikker.

Den tekniske model for selve klimastyringsmodellen er, med Region Hovedstaden som initiativtager og tovholder, færdigudviklet, og sætter de store retningslinjer ens for regionerne. Samtidig giver den noget fleksibilitet til at tilpasse værktøjerne til de enkelte regioners forskelligheder, og selve operationaliseringen af modellen designes og implementeres af de enkelte regioner.

Danmark har med klimastyringsmodellen markeret sig internationalt i front på monitorering af den forbrugsbaserede klimabelastning.

Modellens syv kernemoduler

Modellen er opbygget ud fra syv kernemoduler: For simpelt at forklare, hvad klimastyringsmodellen dækker over har vi inddelt den i syv kernemoduler, der beskriver bestanddelene i modellen.

1. Baseline: (Vores startsted, der samtidig viser hvilke produktområder og hospitaler/afdelinger der særligt medfører klimabelastning)
2. Fremskrivning (hvor bevæger vores forbrug på hospitalerne sig hen i fremtiden)
3. Reduktionsstrategier (hvordan skal vi reducere vores klimabelastning og hvilke strategier skal vælges frem for andre)
4. Målsætning (hvor meget skal samlet reduceres i 2030 og 2050)
5. Monitorering (handlingskatalog og løbende effektberegning af tiltag)
6. Klimaregnskab og dashboards - Følg udviklingen (brug monitoreringen til at følge udviklingen og fremskrivningen og en integration med klimaregnskabet)
7. Handling og organisatorisk forankring (selve processerne til at vælge strategi, monitorere og følge udviklingen).

Brug af baseline

Klimastyringsmodellen er et strategi- og monitoreringsværktøj. Klimaregnskabet bruges som baseline i modellen. Modellen viser ud fra en fremskrivning om der løbende realiseres nok tiltag for at forfølge et givent reduktionsmål. Samtidigt er det en metode til at monitorere regionernes samlede klimaaftryk samt videnskabeligt grundlag til fastlæggelse af målsætning for 2030.

For at vide, hvor vi er på vej hen, skal vi vide hvor vi er nu. Vores nuværende klimabelastning er alt for høj, og det går i den helt forkerte retning.

Region Hovedstaden udarbejder et klimaregnskab på baggrund af økonomiske data, der indikerer regionens totale klimabelastning, altså regionens 'CO2-forbrug'. Dette klimaregnskab kan ikke fortælle, hvordan det går med vores grønne tiltag, men give os en baseline, som vi kan sammenligne vores tiltag op i mod.

Fremskrivning

Fremskrivningen hjælper os med at forudsige, hvordan vores forbrug ser ud frem mod 2030 og 2050, og giver os derfor et vigtigt indblik i størrelsen på opgaven fremadrettet.

Regionen bruger hvert år flere og flere penge på indkøb af varer, udstyr, medicin mv. Det er fremskrivningen, der illustrerer, hvordan vi faktisk bevæger os i den forkerte retning i forhold til at opnå klimaneutralitet i 2050.

Fremskrivningen baserer sig på en rapport om udviklingen i sundhedssektoren, som viser en årlig stigning på 1,17 pct. i sundhedsomkostningerne. Rapporten viser fremtidige energiscenarier fra nationalt og internationalt hensyn, hvor den energi, vi anvender, bliver grønnere og grønnere, samt i hvilke lande, vi får produceret produkter.

Reduktionsstrategier

Reduktionsstrategierne fortæller og understøtter os med at vælge de rette tiltag og strategier, der kan nedbringe klimabelastningen.

Reduktionsstrategierne har vi simplificeret til tre overordnede indsatsområder:

1. Brug mindre,
2. Brug længere,
3. Brug grønnere.

Vi skal omstille vores forbrug fra et lineært brug-og-smid-væk paradigme til et grønt og bæredygtigt cirkulært forbrug, hvor vi gentænker vores forbrug i selve behandlingen, så vi har et så minimalt forbrug som muligt.

De produkter vi har i organisationen, skal vi bruge så længe som muligt, gennem vedligehold og reparationer. Og endelig skal selve de produkter, der indkøbes, være så miljøvenlige og bæredygtige som muligt.

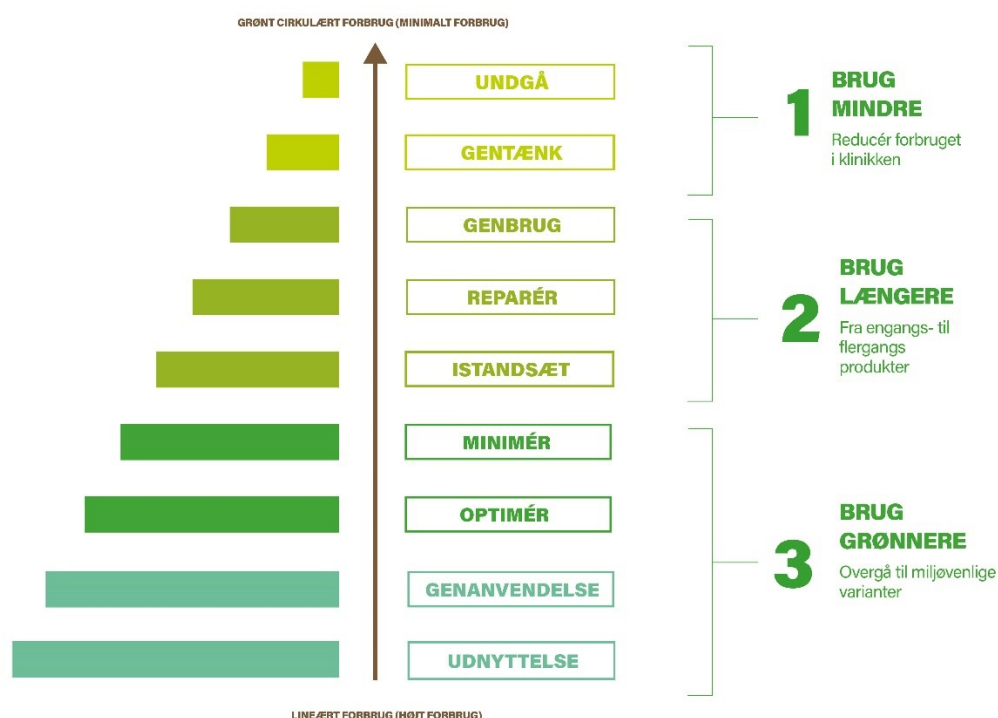
Det vil sige at indkøbsaftalerne danner rammen om en grøn efterspørgsel i markedet, og sikre gennem kontraktuelle forhold at leverandørerne har en grøn værdikædestyring.

Disse indsatsområder er udvalgt ud fra et fagligt og videnskabeligt grundlag, der skal sikre at vores omstilling og de valg vi gør os her, skaber den ønskede reduktion i vores CO2-forbrug.

Den cirkulære trappe

DEN CIRKULÆRE TRAPPE

CC-BY-NC-SA 4.0. 2022 Region Hovedstaden. Denne ILLUSTRATION, DEN CIRKULÆRE TRAPPE, har kreditlinje: Ikkekommercielt Deling på samme vilkår 4.0 International.

Figuren illustrerer, at vi ikke kan komme i mål med småjusteringer gennem grønne produktvarianter, krav til emballage, eller affaldssortering, men at det er selve forbruget og den måde, vi har opbygget vores organisation, der skal gentænkes og forandres.

Udover de nævnte indsatsområder i den cirkulære trappe, er der også et behov for at arbejde med præventive sundhedstiltag, innovation samt CO2-optag eller fjernelse.

Målsætning

En målsætning er næste skridt, når vi ved, hvor vi er nu, altså vores nuværende klimabelastning, og vi ved hvor Region Hovedstaden bevæger sig hen, gennem vores fremskrivning, og vi ved hvilke grønne strategier vi skal styre efter.

Gennem en målsætning får vi en størrelse på vores grønne omstillingsopgave, altså hvor stor vores CO₂-reduktion skal være. Klimastyringsmodellen er derfor et styringsværktøj, der kan give indsigt i om vi er på rette kurs, og give løbende status på vores mål mod 2030 og 2050 og om regionen derved understøtter Parisaftalens 1,5 C mål.

Monitorering

Klimastyringsmodellen viser om der løbende realiseres tilstrækkelige tiltag for at følge vores målsætning og de enkelte reduktionsmål.

Klimastyringsmodellen er derfor også et monitoreringsværktøj, der bruges til at opgøre effekten af vores grønne tiltag, altså hvilken CO₂-reduktion de enkelte tiltag giver.

Beregninger baseres på livscyklusvurderinger efter ISO 14040 dog kun på screeningsniveau og ikke tredjepart-verificerede.

Effektberegninger laves løbende og bruges også som retningsgivende estimatberegninger, altså en vurdering om de valgte strategier giver den ønskede effekt. Effektberegningen er derfor en mulighed for at ressourceoptimere vores indsats ud fra effekt-potentiale.

Den reelle monitorering opgøres ud fra dels en potentiel effekt fra de initiativer, der er sat i værk og dels en realiseret CO₂-reduktion.

Klimaregnskab og dashboards

Region Hovedstaden har en hovedopgave i at skabe et overblik over den totale udvikling af vores klimabelastning i hele organisationen.

Går det fremad? Hvilke indsatser giver stor effekt? Ved at monitorere på de enkelte tiltag store som små, er det muligt at følge hele regionens udvikling. Dette kræver en fælles indsats og et stærkt samarbejde.

Hospitalsspecifikke 'klimastyringsdashboards' vil snart være tilgængelige og gør det muligt for det enkelte hospital at følge de indsatser, hospitalet har under implementering eller har implementeret.

En gennemsigtighed og brugervenlig tilgang til egne og andres indsatser og resultater skal skabe et fundament, hvorpå vi bygger en effektiv grøn omstilling. Alle indsatser samles og udgives i det årlige Klimaregnskab som er offentligt tilgængeligt.

Handling og forankring

Klimastyringsmodellens hjerte ligger i selve de aktiviteter og tiltag der skaber den grønne omstilling. Altså alle vores grønne tiltag og initiativer.

Dette kan være fællesindsatser gennem større fyrtårns-, og udviklingsprojekter, samt mindre kliniknære forbrugsomstillings- og forbedringsinitiativer.

Altså dine og din kollegas grønne indsatser. Det tæller alt sammen. Handling er vejen frem.

Mere information

Hvis du ønsker mere information om Klimastyringsmodellen, er du velkommen til at kontakte specialkonsulent Rasmus Nielsen, rasmus.nielsen.17@regionh.dk, eller konsulent Siri Fritze Sørensen, siri.fritze.soerensen@regionh.dk, i Det grønne team, Koncernindkøb, Center for Økonomi i Region hovedstaden.